

لبرل جمہوریت کہ پر جا راج

ڈیموکریسی جاں جمہوریت آج کل اک بہت چرچا دا وشا
بنیا ہویا ہے۔ جارج بوش، ٹونی بلیار، منموہن سنگھ، اتے
حاکم جماعتاں دے راکھے پور ہر رنگ دے سیاستدان اتے
سیاسی پارٹیاں اس ڈیموکریسی دا نام چپنا اتے ایہدی
راکھی دیاں قسماں کھائیاں اپنا پوتر فرض سمجھدے ہن۔
جدوں وی انہاں دے موہوں کوئی بیان نکدا ہے تاں ڈیموکریسی
دی گل پہلاں مونہوں نکدی ہے۔ لبرل ڈیموکریسی نال ایہ
صرف اپنے ملکان وچ ہی سنتشٹ نہیں بلکہ اسے تراں
دی لبرل ڈیموکریسی ایہ ساری دنیا وچ پھیلاؤنا چاہندے
ہن۔ انہاں دی گل بات اتے بیانبازی توں عام بندے نوں
بھلیکھاپے سکدا ہے کہ ایہ واقعہ ہی لوکاں دے بڑے
ہمدرد ہن اتے لوکاں دے ہکاں دے گھلائیئے ہن تے
لبرل ڈیموکریسی شاید بڑے کم دی چیز ہے۔ پر اصلیت گجھ
پور ہے۔

نمائندیاں اتے ادھارت جس لبرل ڈیموکریسی دی گل حاکم
جماعتاں دے سارے رنگاں دے سیاستدان کردے ہن ایہدا جنم
یورپ وچ ہویا سی۔ یورپ وچ ایہ جمہوریت اتے ایہدے
ادارے سرمائے داری ورگ نے اپنے ہتاں دی راکھی لئی بنائے

سن آتے جہدا منتو راج دی طاقت سرمائے داراں دے ہتہ دینا
آتے دیٹی رکھنا سی۔ بعد وچ ایہو جمہوریت امریکہ وچ
وی قائم کیتی گئی۔ یورپ وچ رجواڑیشاہی آتے چرچ دی طاقت
ختم کر کے سرمائے داراں نے راج اپنے ہتہ وچ لے لیا آتے
عام لوکاں نوں راجسی طاقت توں دور رکھیا۔ یورپ آتے
امریکہ وچ راج تنتر آتے سیاسی طاقت آج تک وی سبہ
توں وڈے سرمائے داراں آتے اجاریداراں دے ہتہ وچ ہی ہے۔
سرمائے داراں دی قائم کیتی جمہوریت وچ شروع وچ ووٹ پاؤن
دا حق آتے چوٹاں وچ کھڑے ہون دا حق صرف اوناں بندیاں
نوں سی جنہاں کول جائداد سی۔ جائداد ہین عام لوکاں نوں
چوٹاں وچ کھڑے ہون جاں ووٹ پاؤن دا کوئی حق نہیں سی۔
مثال دے طور تے امریکن انقلاب دے بعد وی امریکہ
وچ جائداد ہین آدمیاں، عورتاں، جدی (نیٹیو) لوکاں آتے
غلاماں نوں ووٹ پاؤن دا جاں چوٹاں وچ حصہ لین دا
کوئی حق نہیں سی۔ اس تراں شہری وسوں دی صرف ۲ گ آتے
دوسرے علاقیاں وچ وسوں دے ۸ گ لوکاں نوں ہی ووٹ پاؤن
تے چوٹاں وچ کھڑے ہون دا حق حاصل سی۔ عام لوکاں
آتے محنت کشاں نوں ایہ حق نہیں سی۔ پر فیر وی سرمائے دار
آتے ہور جنہاں کول جائداد جاں پیسہ سی اوہ ایہ نعرے
لاؤندے نہیں سی ہندے کہ ایہ جمہوریت سارے ہی لوکاں لئی
ہے آتے ایہ راج تنتر لوکاں دی رضامندی نال ہی راج کاج

چلاؤندا ہے۔

مزدور جماعت، کسان، عورتاں آتے دے کچلے لوکاں دی لمبی جدوجہد دے صدقہ ہورناں لوکاں نے وی ووٹ پاؤن دا حق جتیا۔ مثال دے طور تے امریکہ وچ عورتاں نوں ووٹ پاؤن دا حق ۱۹۱۹ وچ جا کے ملیا آتے سوئزرلینڈ وچ عورتاں نوں ایہ حق ۱۹۸۳ وچ ہی ملیا سی۔ امریکہ وچ افریکن مول دے لوکاں نوں ایہ حق اک بہت ہی وڈی جدوجہد بعد ۱۹۶۴ وچ جا کے حاصل ہویا۔ لوکاں دیاں جدوجہداں آتے قربانیاں دے بعد اوناں نے ووٹ پاؤن آتے چوٹاں دا حق تان حاصل کر لیا پر سیاسی طاقت آتے راج تنتر وڈے سرمائے داراں آتے اجاریداراں دے ہتھ وچ ہی رہے۔ اوناں نے ایہ راج تنتر لوکاں دے قدرتی آتے منگھی سومیاں نوں لٹن لئی آتے اوناں دی ہکاں دی آتے اوناں دی آزادی دی جدوجہد نوں گولی سیکے نال کچلن لئی ورتیا۔ مثال دے طور تے امریکہ وچ ۱۸۶۴ توں لے کے ۱۹۰۵ تک امریکن راج تنتر نے ۸-۱۰ کروڑ جدی پُشتی دیسی لوکاں دا قتل کیتا آتے اوناں دی نسل کشی کیتی۔ اسے تراں افریکہ توں لیاندے ہوئے غلام وی اس لبرل ٹیموکریسی تہت ملینا دی گنتی وچ موت دے حوالے کیتے گئے۔ ہندوستان وچ انگریز سامراجیاں نے

ہندوستان دی آزادی دی لہر وچ فٹ پا کے ایہنوں گراہے
پاؤن لئی آتے اپنا راج پکا کرن لئی لبرل ڈیموکریسی
دا آسرا لیندے ہوئے چوٹاں وچ کھڑے ہون آتے ووٹ دا
حق صرف چوٹوئیں لوکاں نوں ہی دتا جہدا ادھار مذہب
آتے جائداد سی

چوٹاں وچ پیرا پھیریاں، ووٹر لسٹاں توں لوکاں دے نام
غائب کرنا، چوٹاں وچ پیسے نال ووٹاں خریدنا، ووٹراں آتے
ورودھیاں نوں دھمکیاں دینا پہلاں توں ہی اس لبرل ڈیموکریسی
دیاں صفتاں ہن۔ مثال دے طور تے امریکہ وچ ۱۸۴۰-۴۵
دیاں چوٹاں وچ کینسس وچ بندوقاں آتے ہتھیاراں نال
لوکاں نوں ووٹ پاؤن توں روکیا گیا سی۔ سن ۲۰۰۰ دیاں
چوٹاں وچ پہلورڈا وچ آتے ۲۰۰۴ دیاں چوٹاں وچ ائیو
وچ لگھاں ہی ووٹراں نوں ووٹ پاؤن توں روکیا گیا سی۔
ہندوستان وچ جدوں وی چوٹاں ہوندىاں ہن ایہ ساریاں
چیزاں صاف طور تے نظر آؤندیاں ہن۔ لبرل ڈیموکریسی
وچ ایہ سبہ ہرے لوٹو جماعتاں لوکاں دے خلاف ورتدیاں
ہن۔ جتھے جتھے وی ایہ لبرل ڈیموکریسی ہے اوتھے ایہو
ہی حال ہے۔ لبرل ڈیموکریسی دا مطلب پیسے آتے زور
والیاں دا راج ہی ہے۔ اس نظام وچ چون لڑن لئی کسے
وی امیدوار نوں لگھاں کروڑاں روپیہ دی لوڑ پیندی ہے۔

آپنیاں سیاسی پارٹیاں راہیں حاکم جماعتاں چوٹاں وِچ راج
 تنتر دا قبضہ آئے ہتہ وِچ رکھن دا پورا پر بندھ کر لیندیاں
 ہن۔ چُئے ہوئے اُمیدواراں دی آئے حلقے دے لوکاں ول
 کوئی ذمہ واری نہیں۔ اگلیاں چوٹاں توں پہلاں لوک اوہنوں
 لاه نہیں سکدے۔ کھڑے ہون والے اُمیدوار نوں نامزد حلقے دے
 لوک نہیں کردے سیاسی پارٹیاں کردیاں ہن۔ حلقے دے ایمقائلٹیقہ
 جاں ایمقپیقہ کہن نوں تاں جھاویں لوکاں دے پرتیندھ ہندے
 ہن پر لوکاں نوں بالکل جوابدیہ نہیں ہندے۔ چوٹاں بعد
 اگلیاں چوٹاں تائی تاں اوہ آئے حلقے وِچ نظر ہی نہیں
 آؤندے۔ ووٹ پاؤن مگروں لوکاں دی ساری طاقت اوناں دے
 ہتھوں نکل جاندی ہے۔ لیبرل ڈیموکریسی اندر چوٹاں دے سلسلے
 دا سارا منتو لوکاں کولوں طاقت کھوہنا ہی ہے۔ طاقت کسے
 نہ کسے راجسی پارٹی جاں پارٹیاں دے گھجوڑ دے ہتہ چلی
 جاندی ہے جہدی ورتوں حاکم جماعتاں آئے مفاد واسطے
 کردیاں ہن تے لوک فیر اگلیاں چوٹاں تک ہتہ ملدے رہ
 جاندے ہن۔

لیبرل ڈیموکریسی دا ہر قدم لوکاں نوں آپی پرہتا توں
 دور رکھنا ہے۔ اس جمہوریت دی تاریخ لوکاں دی آزادی
 دی کہانی نہیں بلکہ اوناں دی غلامی دی داستان ہے۔
 عراق اس لیبرل ڈیموکریسی دا اک تازہ نمونہ ہے۔ جارج

بُش آتے ٹونی بلیار رولا پاؤندے نہیں تھکدے کہ اوناں
 نے عراق وچ ڈیموکریسی قائم کر دتی ہے ہالاں کہ اوتھے
 لگھاں لوکاں مارے جا چکے ہن تے سینکڑے ہور ہر
 ہفتے مر رہے ہن۔ اسے تراں ہندوستان نوں وی دُنیا
 دی سبھ توں وڈی ڈیموکریسی کیہا جاندا ہے آتے اس ڈیموکریسی
 دی جو اصلیت ہے اوہ ساڈے ساریاں دے ساہمنے ہی ہے۔ آزاد
 ہندوستان دے پہلے راشٹریتی ڈاکٹر راجندر پرشاد نے ۱۹۵۱
 وچ کیہا سی کہ پچھلے ۴ سالوں وچ ہندوستان دی آزاد
 سرکار نے لوکاں آتے انگریزاں نالوں زیادہ وار گولی
 چلائی ہے۔ آتے کون نہیں جاندا کہ فرکو ہنسا، سٹیٹ دہشت
 گردی آتے ہور ہر تراں دے تشدد راہیں ہندوستان وچ
 ہن تک لگھاں کروڑاں لوک اس جمہوریت دی بہینٹ چڑ چکے
 ہن۔ لبرل ڈیموکریسی دا خاصہ آتے اصلیت شروع توں ہی
 ایسی ہے۔ لبرل ڈیموکریسی دے راج نوں سرمائے داراں، جائداد
 والیاں آتے زور والیاں نے اپنا راج قائم کرن لئی
 ہی پیدا آتے تکرپاں کیتا سی۔ اس دا ہر ادارہ، قانون
 آتے تجویز اسے منتو نوں ساہمنے رکھ کے تیار کیتا
 گیا سی کہ عام لوکاں نوں کیویں گھڈے لائی رکھنا ہے۔
 اوناں دی آزادی دا سہنا پورا نہ ہون دینا آتے اوناں
 دے قدرتی سومیاں آتے محنت دی کمائی دی رج کے لٹ کرنا
 اس جمہوریت دا مقصد ہے۔ جے کر ایہ منتو ڈیموکریسی

نال پورا ہوئی جاوے تاں وی ٹھیک ہے۔ جے کدے لوکاں دی
جدّو جہد توں جاں حاکم جماعتاں دی آپسی لڑائی صدقہ کسے
ویلے اس نظام نوں خطرہ محسوس ہووے تاں اپنا راج برقرار
رکھن لئی ایہ ننگی تانا شاہی اتے فاشیواد دا سہارا وی
لے لیندے ہن۔

پر جا راج کیہ ہے؟ پر جا دا مطلب ہے کسے علاقے دے رہن
والے تمام لوک۔ پر جا راج دا مطلب ہے اوہ راج جس وچ
علاقے دی ساری پر جا آپ راج کردی ہووے بہاو سموچی پر جا
راج چلاؤن دے کم وچ شریک ہووے۔ جیکر راج پر جا دے
کسے خاص حصے جاں سموہ دے ہی ہتھ وچ ہووے تاں اوہ
ساری پر جا دا راج نہیں ہو سکا۔ صرف کسے سموہ نوں،
سیاسی پارٹی نوں جاں جماعت نوں طاقت وچ لیا کے ساری
ہی پر جا دے سکھ اتے رکھیا دی زامنی نہیں دتی سکتی۔
ساری پر جا دے سکھ، خوش حالی اتے راکھی دا کم تد ہی
مُمکن ہو سکا ہے جے ساری ہی پر جا آپ حاکم بنے اتے
آپنی پر بہتا اپنے ہتھ وچ رکھ کے سارے فیصلے آپ لوے۔

پر جا راج ستھاپت کرن لئی اک ضروری گل ایہ ہے کہ سارے
قدرتی سو مے اتے ہور سادھن تے وسیلے پر جا دے ہتھ وچ

ہون آتے انہاں سارے قُدرتی سومیاں دی ورتوں بارے سارے
 فیصلے ساری پرجا آپ کرے۔ انہاں سومیاں آتے سادھناں بارے
 آخری فیصلہ پرجا دے ہتھ وچ ہووے آتے کوئی ادارہ، سموہ
 جاں سرکار پرجا دے پچوتا دے حق نوں ہتھیا آتے نکار
 نہ سکے۔ اس بُنیادی حق بغير پرجا راج دا کوئی مطلب
 نہیں ہو سکدا۔ اس حق دا مطلب ہے پرجا ولوں اپنی قسمت
 دے فیصلے اپنے ہتھ وچ لینا۔ قُدرتی سومیاں بارے آخری فیصلے
 کرن دے پرجا دے حق دی غیر حاضری وچ پرجا راج دی کوئی
 اصلیت نہیں۔ ایہ صرف اک رسمی گل ہے۔ قُدرتی سومیاں بارے
 فیصلے کسے خاص ادارے، ورگ جاں سرکار دے ہتھیاں وچ کیوں
 دتے جاں جد کہ سارا علاقہ آتے علاقے دے تمام لوک،
 ساری پرجا انہاں سومیاں تے نربہر کردی ہے؟ ایہ فیصلے
 ساری پرجا دے ہتھ وچ کیوں نہ ہون؟ جے لوکاں نے اپنی
 قسمت دے فیصلے آپ کرنے ہن تاں اپنے پنڈ، شہر آتے
 علاقے دے قُدرتی سومیاں بارے سارے فیصلے کرن دا حق وی
 اپنے ہتھ لین لوڑ ہے۔ ایہ فیصلے اوناں دی زندگی آتے
 موت دے فیصلے ہن۔ انہاں بارے سارے انتظام آتے بندوبست
 پرجا آپ ہی کرے تاں ہی اوہ سکھی ہو سکدی ہے آتے
 آزاد رہ سکدی ہے۔

پرجا راج وچ ہی کیندري آتے راج سرکار اس گل دی

زامنی دیویگی کہ لوڑیندا وستاں آتے سیواواں لوکاں نوں
 ملدیاں ہن۔ کیندری سرکار علاقے دیاں ساریاں خدْمختار
 قوماں، کومیتاں آتے قبیلیاں دی مرضی نال بنی ہوئی سرکار
 ہووگی جس کول صرف کجھ ہی طاقتاں ہونگی جہڑیاں کہ
 خدْمختار لوکاں نے اپنی مرضی نال، اپنی سیہمتی نال اس
 نوں دتیاں ہونگی۔ مُلک دی راکھی، دوسرے مُلکاں نال
 سنبندھ، سنچار آد چیزاں کیندری سرکار دی ذمّیواری وچ ہو
 سکنگے پر ایہ فیصلے پر جا ہی کریگی۔ انہاں ساریاں گلاں
 بارے آخری فیصلے پر جا کریگی آتے سرکار دا کم پر جا
 دے فیصلیاں نوں عمل وچ لے کے آؤنا ہی ہووے گا۔ پر جا
 سارے فیصلے آپ کریگی آتے راج تنتر دے سارے انگ اوس
 نوں جوابدہ ہونگے۔

اس کم دی شروآت لئی موجودہ سیاسی پرئالی وچ بُنیادی
 سدھار دی لوڑ ہے۔ پہلا سدھار ایہ ہے کہ لوک اپنے نمائندے
 آپ نامزد کرن آتے چنن۔ سیاسی پارٹیاں نوں کوئی حق نہیں
 ہونا چاہیدا امیدوار نامزد کرن دا۔ ایس ویلے دیاں ساریاں
 راجسی پارٹیاں دا اکو اک منتو آپ طاقت وچ آؤنا
 آتے حاکم جماعت دے مفاد لئی موجودہ نظام نوں چلاؤنا
 ہے۔ اس واسطے اوہ ایسے امیدواراں نوں کھڑے کردیاں ہن
 جو اوناں دی ہائی کمانڈ دے حکم انوسار چلدے ہن۔ سیاسی

پارٹیاں دا کارج-کھیتر صرف ایہ ہونا چاہیدا ہے کہ اوہ
 لوکاں نوں ایہ سوجھ آتے سیدھ دین کہ پر جا راج نوں
 عملی جامہ کیویں دتا جا سکدا ہے۔ اُمیدواراں نوں لوک
 آئے وچوں چُن کے آپ پیش کرن آتے فر نمائندے دی
 چوں ہووے۔ ایہ نمائندے آئے حلقے دے لوکاں دی مرضی مطابق
 ہی گل کرن آتے حلقے دے لوکاں نوں جوابدہ ہون نہ
 کہ کسے پارٹی جاں پارٹی دی ہائی کمانڈ نوں۔ چُنیاں گیا
 کوئی نمائندا جے کر لوکاں دے کہے دی پیروی نہ کرے تاں
 لوک جدوں وی چاہن لاه دین آتے اگلیاں چوٹاں تگ
 اڈیکن دی کوئی لوڑ نہ ہووے۔ اس تراں نمائندے لوکاں
 دی طاقت دے ادھین رہنگے، لوکاں دی گل سُننگے۔

آج کل بجٹ دا ۷۰ تون وی وڈھ حصہ سودخوراں نوں
 دے دتا جاندا ہے آتے کیہا جاندا ہے کہ لوکاں نوں لوڑبندا
 سیواواں دین لئی پیسہ ہے نہیں۔ جے لوک خود بجٹ بناؤن
 آتے پاس کرن دی طاقت رکھدے ہون تاں ایہو جہی باندر
 ونڈ نہیں ہو سکدی۔ ہر سال لوک آپ فیصلہ کرن کہ کہڑے
 کم لئی کِنّاں پیسہ خرچ کرن دی لوڑ ہے آتے ایہ پیسہ
 کتھوں آئیگا۔ آخرکار، لوک ہی اپنی محنت آتے قدرتی سومیاں
 نال کھیٹاں، فیکٹریاں، خاناں آتے ملاں وچ ساری دولت
 پیدا کردے ہن۔ جے اوہ ساری دولت پیدا کر سکدے ہن

تاں اوہ ایہ فیصلے وی کر سکدے ہن کہ اونان دی پیدا
 کیتی ہوئی دولت کس تراں خرچ ہوئی چاہیدی ہے۔ اوہ ایہ
 فیصلے کرن دے بالکل قابل ہن۔ اپنی بُدھی اتے شکتی
 نال پیدا کیتی ہوئی دولت بارے پر جا فیصلے کرن دے قابل
 ہے اتے کر سکی ہے۔ ایہ کیتا جا سکدا ہے کہ اُپر لے
 طریقے نال چُنے ہوئے نمائندیاں دی سرکار ساری پر جا دی
 صلاح اتے تجویزاں لے کے سالانہ بجٹ تیار کرے اتے لوکاں
 دے ساہمے پیش کرے۔ اس بجٹ نوں پاس جاں ردّ کرن دی
 آخری طاقت لوکاں دے ہتہ ہووے۔ اس تراں بجٹ بناؤن اتے
 اوس نوں پاس کرن نال پر جا انہاں گلاں بارے سدھے طور
 تے فیصلے کر سکی ہے۔ ایہ کوئی مُشکل گل نہیں۔

ہندوستان دا سنویدھان کہندا تاں ایہ ہے کہ پر جا ہی
 سرب-اُچ شکتی ہے تے ہندوستانی راج تنتر پر جا کولوں ہی
 پرہستّا لیندا ہے۔ پر حقیقت وچ اتے عمل وچ پر جا دے
 ہتہ وچ گجھ وی نہیں۔ سارے فیصلے دلی، چندی گڑھ جاں
 منڈی دے ہتہ وچ ہن۔ سارے فیصلے اک خاص جماعت اتے
 سموہ دے ہتہ وچ ہن جو کہ اپنے مفاد لئی ہی قدرتی
 اتے منگھی سومیاں نوں ورتدے ہن۔ لبرل ڈیموکریسی دا
 ایہ ہی خاصہ اتے صفت ہے۔ ایہ طاقت اک خاص ورگ اتے
 سموہ دے ہتہ وچ دندی ہے جس نال سماج دے سارے ہی

منگھی آتے قدرتی وسیلے اوہ اپنے ہتھ وچ کر لیندے
 ہن۔ انگریزاں آتے اوناں دے جھولیچکاں نوں لبرل ٹیموکریسی
 راس آؤندی سی آتے ہن وی راس ہے۔ آج وی امریکن
 سامراج ایہو جھی لبرل ٹیموکریسی ہر تہاں قائم کرن لئی
 لوکاں تے ہر تہاں وڈا دباؤ پا رہیا ہے۔ پر لبرل ٹیموکریسی
 لوکاں دیاں لوڑاں آتے تانگھاں نوں پورا نہیں کر سکی۔
 اس دا خاصہ لوکاں دیاں لوڑاں پُریاں کرنا نہیں آتے
 ناں ہی اوناں نوں حاکم بناؤنا ہے۔ پچھلے پنج سو سال
 دا تجربہ دسدا ہے کہ ایہ لوکاں دیاں سدھراں آتے تانگھاں
 دے اُلٹ ہے۔ لبرل ٹیموکریسی ویکتی آتے سماج وچ دُشمنی
 قائم کردی ہے۔ ویکتی، کُل آتے سماج وچ ہنسا دا بی
 بیجی ہے۔ ایہ منگھ آتے قدرت وچ ورودھ پیدا کردی
 ہے۔ ایہ لوٹواں آتے بستی وادیاں دی اُبیج ہے آتے اوناں
 دے ہت پورے کردی ہے۔

آج دے سمیں دی لوڑ لبرل ٹیموکریسی نہیں پرچا راج ہے۔
 سارے ظاہر آتے باتن، رُہانی آتے پدارتھک حالات اس لوڑ
 ول اشارہ کر رہے ہن۔ پرچا راج دی ستھاپنا آج
 دی تاریخی لوڑ ہے آتے لوکاں دی بھگھ آتے غُربت توں
 آزادی دی پوڑی دا پہلا ڈنڈا ہے۔ پرچا راج ساری ہی پرچا
 دا راج ہے کسے اک خاص سموہ جاں جماعت دا نہیں آتے

ایہ تمام سماج آتے ویکتی دے آپسی پتتاں نوں اکسار
آتے سُرْمیل کرن دی سمرتھا رکھدا ہے۔ اس لئی اک ضروری
قدم ہے۔ اس راہیں ہی منگھ توں منگھ دی لٹ ختم ہو
سکدی ہے۔ سماج آتے ویکتی دی پرپھلتا لئی پرچا راج
ضروری قدم ہے۔

سارے ہی دیش بھگتاں، روشن خیال لوکاں، محنت کشاں آتے
دبے گچلے لوکاں نوں اس بارے وچار وٹاندرا کرن دی لوڑ
ہے۔ پرچا راج ہی اوناں دے ہکاں دی راکھی دا راہ ہے۔
پرچا راج ہی سربت دے بھلے دا راہ ہے۔ ساڈے ورثے
آتے سیاسی سدھانت مطابق پرچا راج دی ستھاپنا لئی بُدھی-بل
ساریاں نالوں ضروری ہے۔ اس بُدھی-بل جاں سیانپ نال اسپیں
سام، ارتھ، بھید آتے ڈنڈا، انہاں چاراں طریقیاں آتے
ہورناں طریقیاں نوں دیش کال مطابق ورت کے پرچا راج قائم
کر سکدے ہاں۔ جس وچ ویکتی، سموہ، آتے سماج دے پتتاں
وچ اکسارتا آتے سُرْمیل قائم ہو سکدا ہے آتے ضروری
ہے۔ لبرل ٹیموکریسی سامراج آتے لوٹو جماعتاں دا ہتھ-ٹھوکا
ہے۔ ایہ لوکاں نوں غلام بنائی رکھن دا اک وسیلہ ہے۔
لوکاں نوں لبرل ٹیموکریسی دے نمائندا راج دی نہیں بلکہ
پرچا راج دی لوڑ ہے جس وچ اوہ اپنی قسمت دے فیصلے
آپ کر سکن۔ اپنے قدرتی سومیاں بارے، اپنی محنت نال پیدا

کیتی دولت بارے، آتے ہور مثلیاں دے حلّ لئی، اوہ سارے
فیصلے آپ کر سکن۔ ایہ گجھ کیتا جا سکدا ہے آتے اس
دی ہی لوڑ ہے۔ پرچا راج دا مطلب لوکاں دا سِدھا اپنا
راج ہے جس وچ پرچا اپنی پرہتا کسے نوں نہیں دیویگی
بلکہ آپ ہی اس طاقت نوں ورت کے اپنے مسلے حلّ کر
سکدی ہے۔ سارے روشن خیال، آزادی پسند، دے گچلے آتے
محنت کش لوکاں نوں پرچا راج دی اُساری لئی اک مُٹھ ہو کے
گھول چلاؤن دی لوڑ ہے۔